

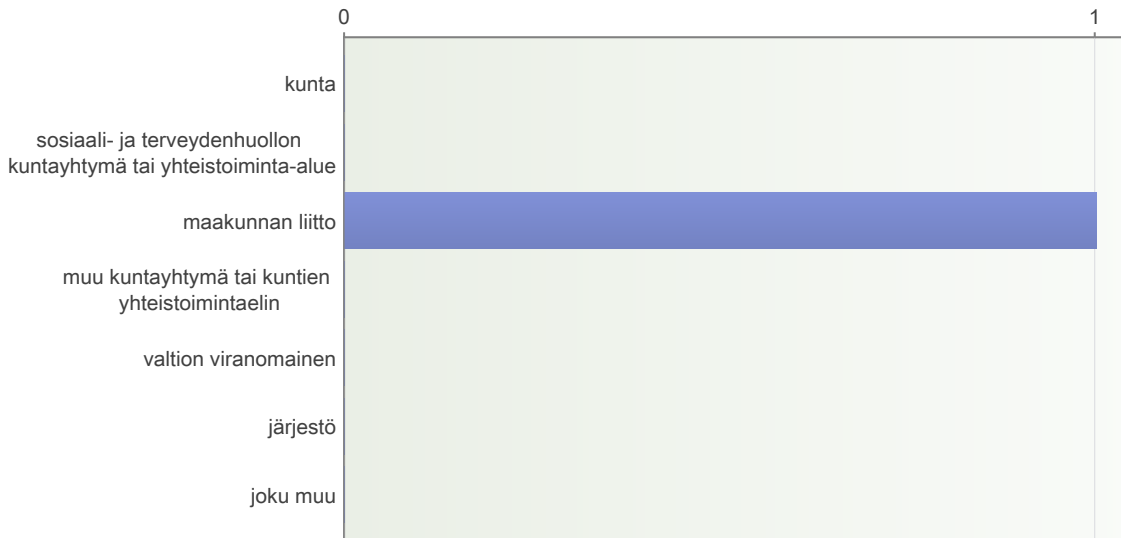
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Etelä-Karjalan liitto	Aija Tuimala	aija.tuimala@ekarjala.fi, 040-8696494	8.11.2016	Etelä-Karjalan liiton hallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Kyllä voidaan, koska uudistus mahdollistaa sosiaali- ja terveyspalvelujen integraation toteuttamisen koko maassa ja järjestämisvastuu saadaan nyt riittävän vahvoille toimijoille, 18 maakunnalle. Palvelujen saatavuuden turvaaminen ja terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen edellyttää kiistatta yksittäisiä kuntia ”leveämpiä hartioita”. Siksi tämä uudistus, joka on jo myöhässä ja jolla sote-palvelujen järjestämisvastuu irroitetaan kunnista maakunnille, tulee tällä vaalikaudella vihdoin toteuttaa.
- Myös sote-kustannusten kasvun hillintä voi uudistuksen myötä onnistua nykyistä paremmin, kuten kustannustehokkaimpien (sotemenot/asukas) maakuntien (esim. Päijät-Häme ja Etelä-Karjala) luvut jo nyt osoittavat. Uudistuksen osana toteuttava ns. laajan päivystyksen keskittäminen 12 sairaalaan hillitsee osaltaan kustannusten nousua samalla kun vaativan hoidon laatu ja vaikuttavuus kyetään paremmin varmistamaan riittävän osaamis- ja resurssipohjan omaavissa keskussairaaloissa. Myös yksityisen ja kolmannen sektorin palvelutuotannon laajempi hyödyntäminen palvelujen tuottajana sekä kansalaisille tuleva valinnanvapaus lisäävät kustannustietoisuutta, vertailtavuutta ja läpinäkyvyyttä, mikä edistää kolmen miljardin kustannusten hillintätavoitteen toteutumista.
- Maakuntauudistuksen tavoitteissa korostetaan perustellusti yhdenvertaisuuden turvaamistehtävää. Tämä edellyttää palvelujen sisällön määrittelyä sekä niiden laadun ja kustannusten hyvää seurantajärjestelmää.

Valtion suorittaman maakuntien sote-palvelujen toiminnan ohjauksen tuleekin painottua ennen muuta vaikuttavuuden seurantaan ja edistämiseen kustannustehokkuuden ohella. Yhdenvertaisuus ei vielä automaattisesti toteudu yhdenmukaisilla rakenteilla, vaan kullakin maakunnalla tulee olla mahdollisuuksia toteuttaa uudistus juuri sen olosuhteita parhaiten vastaavalla ja luvontevimmalla tavalla.

- Etelä-Karjalassa Eksoten myötä rakennetut asiakasprosessit tulee voida hyödyntää uudistuksessa ja palvelutarjontaa suunnitella jatkossakin maakunnan oman palvelutarpeen mukaisesti. Lainsäädännössä tulee varmistaa, että järjestämisvastuun kantavilla maakunnilla on käytettävissään riittävä tietopohja arvioida ja ja edistää yhdenvertaisuutta sekä vastata viime kädessä palvelutarpeisiin. Yhtenäisillä ja avoimilla tietojärjestelmillä sekä sopimuksiin perustuvalla ohjauksella maakunnalla tulee olla riittävät välineet varmistaa sote-palvelujen integraatio ja saatavuus, vaikka palvelujen tuotantoon osallistuvat myös yksityiset yritykset ja kolmannen sektorin toimijat maakunnan oman tuotannon ja/tai sen omistamien yhtiöiden rinnalla.

- Asiakkaiden valinnanvapauden lisääminen ja avoimet tietojärjestelmät ovat uudistuksen keskeisiä, kannatettavia tavoitteita. Valinnanvapauden tulee osaltaan lisätä asukkaiden aitoa mahdollisuutta vaikuttaa palveluihinsa sekä parantaa niiden saatavuutta. Valinnanvapauden toteutustavasta (palvelusetelit, henkilökohtaiset budjetit ym.) osin kuitenkin riippuu, miten hyvin yhdenvertaisuus samalla edistyy. Maakunnan tulee viime kädessä huolehtia siitä, että perushyvinvointipalvelut ovat saatavilla myös kaupunkikeskustojen ulkopuolella.

Uudistus edistää myös nykyisen sosiaali- ja terveystalouden osin ongelmallisen monikanavaisen rahoituksen purkamista, joka on kannatettavaa. Rahoituksen yksinkertaistamista tulee myös jatkaa osana maakuntien omaan verotusoikeuteen tähtäävää valmistelua.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Kyllä antaa, kuten edellisessä vastauksessa on osoitettu. Kustannuskehitys riippuu kuitenkin paljon myös tulevista palkkaratkaisuista ja muista työehdoista sekä investoinneista ja teknologian kehityksestä samoin kuin ihmisten elintapojen muutoksesta. Hallinnon ja päätöksenteon keskittäminen 18 maakuntaan sekä niiden ja valtion välisiin rahoitusneuvotteluihin luo kuitenkin rakenteen, joka mahdollistaa kustannusten hillinnän selvästi nykytilannetta paremmin.
- Kattavat laskelmat hyötyjen syntymisestä vielä puuttuvat, koska osa uudistuksen yksityiskohdista on vielä avoinna. Alustavat maakuntien rahoitusasemaa koskevat laskelmat osoittavat, että Etelä-Karjalassassa sote-menot olisivat 2019 noin 8 M€ nykytasoa korkeammat, joka väestön ikääntyminen huomioiden ei ole olennainen muutos.
- Maakuntien päätöksenteossa on olennaista yhteensovittaa valtion kanssa sovittava, kriteereihin perustuvan rahoituskehitys sekä maakunnan asukkaille annettava palvelulupaus sekä sen lunastamisen mahdollistava palveluverkkoa koskeva päätös.
- Rahoitusperusteiden tulee paitsi taata kaikkialla Suomessa riittävä sote-palvelujen rahoitus myös kannustaa toiminnan tehostamiseen. Tehokkaammin toimivien maakuntien tulee voida käyttää mahdollisesti kertyvät ylijäämät oman maakunnan asukkaiden eduksi, eikä niitä tule vähentää tulevien vuosien valtionosuuksista.
- Toimintaansa jo uudistaneiden edelläkävijämaakuntien tulee voida säilyttää hyvät käytäntönsä, eivätkä ne saa kärsiä rahoituksesta päätettäessä siksi, että ne jo ovat toimineet muita kustannustehokkaammin. Uudistuksen läpiviennissä tulee olla maakuntakohtaisia vapausasteita, jotta jatkossakin tehdään tilaa paikallislähtöiselle kehittämiselle.
- Kuten Etelä-Karjalan nykyinen esimerkki osoittaa, tehostaminen yhden rakenteen alaisuudessa on mahdollista. Valtakunnan tasolla uusi päivystysasetus edistää tarvittavaa hallinnon ja sairaalaverkon tiivistämistä. Nykyiset tehokkaat tuotantotavat tulee hyödyntää uudistuksessa ja antaa maakunnille mahdollisuus rakentaa itselleen parhaiten sopiva johtamisjärjestelmä ja organisaatio, jotta tavoite voi toteutua.
- Etelä-Karjalassa sekä sosiaali- ja terveystalouden että tukipalvelut on koottu yhteen jo nyt maakunnan tasolla. Uudistuksen myötä Eksote purkautuu ja uusi maakunta järjestää ja organisoii myös sote-palvelut. Uudelleenjärjestelyissä on sekä Etelä-Karjalassa että koko maassa varmistettava, että maakunnan ja sen sote-

toimialan hallinto on mahdollisimman osaava, virtaviivainen ja kustannustehokas, jotta itse palvelutuotantoon on käytävissä riittävästi voimavaroja. Lakiesityksiin sisältyvän pakollisen maakunnan palvelulaitoksen tarvetta on tästä syystä tarve arvioida kriittisesti.

- Menokasvun hillinnän aikaansaaminen edellyttää myös valtiovetoisen norminpurkutalkoot- hankkeen jatkamista. Normiohjauksesta tulisikin siirtyä entistä enemmän vaikuttavuuspohjaiseen arviointiin ja ohjaukseen.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus laajentaa demokratiaa merkittävästi, sillä ensimmäisen kerran Suomen historiassa kansalaiset pääsevät valitsemaan myös aluetason korkeimmat päättäjät suoraan itse. Uudistus kokoaa myös yhteen nykyisin liiaksi hajaantunutta ja erilleen sektoroitunutta hallintoa sekä yksinkertaistaa sitä huomattavasti, kun lähes 400 eri toimijaa kootaan 18 kansanvaltaisesti johdettuun maakuntaan.
- Maakuntahallintoa ohjaa demokraattinen kansalaisten valitsema maakuntavaltuusto. Kansanvalta ottaa näin pitkän harppauksen aluetasolla eteenpäin, kun lukuisista välillisistä demokratiaa edustavista kuntayhtymistä ja keskushallinnon ministeriöiden tulosohjauksessa olevista valtion aluehallintoviranomaisista siirrytään maakuntaitsehallintoon.
- Verotusoikeuden ja yleisen toimivallan puute kuitenkin rajoittavat itsehallinnon aitoa toteutumista. Siirtymä- ja alkuvaiheessa tämä on ymmärrettävää. Se, että valtionosuudet tulevat maakuntiin yleiskatteellisina ilman korvamerkintää ja että maakunnilla on myös omia tuloja ja omaisuutta sekä mahdollisuus (tosin rajoitettu)lainanottoon, on tärkeää, jotta maakunta voi itse tehdä tarkoituksellisuusharkintaa ja priorisoida toimintoja.
- Maakunnilla tulee siirtymäkauden jälkeen olla oma verotusoikeus. Aito itsehallinto edellyttää sitä, kuten myös kansainväliset esimerkit osoittavat. Tähän tähtäävä valmistelu tulee käynnistää keväällä 2017 hallituksen päätöksen mukaisesti niin, että verotusoikeus ja sitä tukeva valtakunnallinen tasausjärjestelmä toteutuu viimeistään vuonna 2024 alkavan maakuntavaltuustokauden alussa.
- Maakunnille tulee jättää esitettyä enemmän päätösvaltaa oman hallintonsa ja toimintansa organisointiin liittyvissä kysymyksissä eikä toiminnan yksityiskohtia tule ohjata tulevissa substanssilaieissakaan liian tarkalla tasolla. Itsehallintoa ei saa rajoittaa pikkutarkoilla mm. palvelujen tuotantotapaa, hallintoa, sopimisoikeutta, investointeja, talouden kriteeristöä koskevilla säädöksillä.
- Esityksen kansanvaltaisuutta lisäisi pakollisen erillisen palvelulaitoksen poistaminen lakiesityksistä, sillä myös sote-toimialan johtaminen voidaan organisoida suoraan ja tehokkaammin valtuuston ja maakuntahallituksen alaisen oman lautakunnan ja toimialan avulla. Hallintosäännöllä voidaan delegoida päätöksenteossa tarvittavat riittävän valtuudet ao. virkamiehille ja erottaa myös järjestämiseen kuuluva palvelujen tilaaminen ja kilpailuttaminen niiden tuottamisesta silloinkin, kun se tapahtuu maakunnan omana tai sen omistamien yhtiöiden tuotantona.
- Suoran maakuntavaalin lisäksi kansalaisten demokraattisia vaikutusmahdollisuuksia lisää valinnanvapaus, kun asukkaat voivat halutessaan valita myös suoraan palvelujen tarjoajat. Tämän tyyppinen markkinaohjaus on sote-palveluissa kuitenkin uusi elementti, jonka mekanismeja ei vielä Suomessa laajasti tunneta. Siksi prosessi on vaativa tässä aikataulussa.
- Järjestämisvastuun tulee olla jokaisella maakunnalla pääsääntöisesti sama - oli sitten kyse sote-palveluista, pelastustoimesta, kasvupalveluista, liikenteen tehtävistä, ympäristöasioista tai EU-varojen välittämisestä- vaikka palvelujen tuotantovastuista olisikin sovittu yhteistoiminnassa maakuntien kesken.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

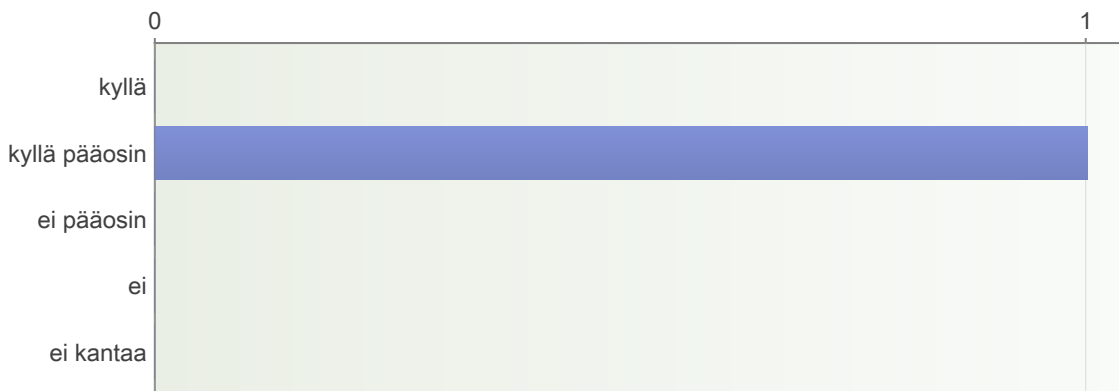
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakuntalaki on varsin selkeä kokonaisuus ja hyvä pohja kokonaisuudistukselle. Maakunnan tehtäväksi on aivan oikein ensimmäisessä pykälässä määritelty maakunnan suunnitelmallinen kehittäminen sekä asukkaiden itsehallinnon toteuttaminen. Se tarkoittaa, että maakuntavaaleissa asukkaiden valitsevat edustajat määrittelevät jatkossa ne strategiset linjaukset, joiden pohjalta ko. maakuntaa kehitetään. He valitsevat myös maakuntahallituksen ja johtavat virkamiehet sekä hyväksyvät maakunnan talousarvion, jonka puitteissa asukkaiden ja yritysten tarvitsemat palvelut tuotetaan. Esitetty johtamisrakenne on kuitenkin turhan monimutkainen ja siksi siitä tulisi olla mahdollista päättää väljemmin maakuntatasolla. Itsenäisen oikeushenkilön luominen maakunnan sisälle (palvelulaitos) ei ole välttämättä tarkoituksenmukaista johtamisen näkökulmasta pakollisena toimenpiteenä. Etelä-Karjalassa moni palvelu on jo nyt koottu maakuntatasolle ja ne pitää voida yhdistää tarkoituksenmukaisella tavalla suoraan maakuntaan ilman että tarvitaan erikseen vielä perustaa maakunnan sisälle erillistä palvelulaitosta. Koska tässä vaiheessa maakuntien rahoitus tulee yleiskatteellisena valtiolta, sisältää lakiluonnos sisältää merkittäviä rajoitteita maakunnan taloudenpidolle. Talouden kriteerit mm. alijäämän kattamisesta, investoinneista sekä tasapainokriteereistä ovat huomattavasti tiukemmat kuin esim. kunnilla tai kuntayhtymillä nykyisin. Taloudellisen ohjauksen näkökulmasta palvelulaitos toisi vielä oman lisähaasteensa maakunnan sisälle, varsinkin kun viime kädessä mahdolliset taloustappiot olisivat kuitenkin maakunnan vastuulla. Tämäkin näkökohta puoltaa sitä, että palvelulaitos ei olisi erillisenä yksinnönä pakollinen maakunnan organisaatioon kuuluva oikeushenkilö. Esitettyjen valtakunnallisten palvelukeskusten (mm. kiinteistöt, ICT, hankinnat) toimivaltaa ja roolia on vielä arvioitava tarkemmin siltä kannalta missä määrin ne aidosti tuottaisivat merkittävää lisäarvoa ja/tai kustannushyötyjä koko maassa ja kussakin maakunnassa. Myös maakuntien tukipalveluissa pitää sallia kilpailu ja mahdollistaa yksityisten yritysten ohella myös yhteistyö kuntien kanssa, jotka vastakin ovat suuria palvelujen ja tarvikkeiden tilaajia. Maakunnallisesti tulee olla siis mahdollista hakea tehokkaimmat ratkaisut maakunnan omista tarpeista käsin. Ei ole tarkoituksenmukaista, että valtakunnalliset pakolliset palvelukeskukset korvaisivat nykyisin jo hyvin toimivat maakuntatasoiset tukipalvelut. Valtakunnallisesti keskitettävää löytyy erityisesti ICT-palveluista, mutta tukipalveluprosessien ja niiden tuotannon harmonisointi valtakunnallisiin monopoleihin ei ole hyvä ratkaisu. Maakuntien tulee voida sopia yhteistoiminnasta ja tehtävistään kuntien kanssa laajemmin kuin mitä lakiesitys sisältää. Etelä-Karjalassa toisen asteen ammatillinen koulutus on jo järjestetty maakunnallisesti ja koulutuskuntayhtymän omistajakunnat halusivat siirtää senkin maakunnalle 2019 alkaen. Nykyluonnos ei kuitenkaan tätä mahdollista, joten rajoite tulisi poistaa laista. Lain tulisi sallia mahdollisuus koota ympäristöterveydenhuollon ja ympäristösuojelun sekä rakennusvalvonnan ja joukkoliikenteen järjestämisen laajempia kokonaisuuksia maakuntatasolle, myös niin, että kaikki maakunnan kunnat eivät välttämättä ole

mukana vaan osa kunnista järjestää edelleen ko. palvelut itse. Kaikkia Suomen maakuntia (ml. Uusimaa ja pääkaupunkiseutu) tulee koskea sama lainsäädäntö ja maakuntahallinto. Sen nojalla kukin maakunta voi, mikäli se on tehtävien hoidon kannalta tarkoituksenmukaista, sopia tehtävien siirrosta yksittäisten kuntien ja useamman kunnan kanssa (lähinnä PKS-seutu). Etelä-Karjalan liitto siis kannattaa uudistusta ja katsoo, että se on toteutettavissa lakiluonnoksen pohjalta eräin muutoksin. Uudistuksen myötä Suomessakin toteutuu selkeä kansanvaltainen hallinto myös aluetasolla, kun lukuisten kuntayhtymien ja valtion aluehallinnon tehtäviä kootaan yhteen kansalaisten suoraan valitsemaan maakuntahallintoon. Tämä on selvä edistysaskel.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Lukuisten kuntayhtymien, ELY-keskusten ja osien myös AVI:ien ja nykyisin kuntien hoitamien tehtävien kokoaminen maakuntaan on hyvä uudistus. Se parantaa monien merkittävien palvelukokonaisuuksien johtamista aluetasolla. Hallinnon kokoaminen ja kansanvaltaisuuuden lisääminen on hyvä asia myös kansalaisten palvelujen turvaamisen ja yritysten toimintaedellytysten kannalta. Uudistus vauhdittaa aluekehitystä ja tukee maakuntien elinvoimaa, kun niiden itsehallinto ja oma päätösvalta vahvistuu. Suurin puute esitetystä tehtäväkokonaisuudessa on ELY-keskusten ympäristövastuualueen puuttuminen maakuntien tehtävistä. Vuoden 2010 valtion aluehallintouudistuksessa elinkeinot, liikenne ja ympäristö koottiin yhteen. Synergiaedut ovat olleet kiistattomat, kuten esim. Kaakkois-Suomen kokemukset osoittavat. Miksi nyt pitäisi lähteä kokonaan toiseen suuntaan, hajauttamiseen integraation sijasta? Ympäristöasiat pitää sisällyttää maakuntien toimivaltaan, eikä siirtää niitä uuteen valtakunnalliseen virastoon. Se johtaisi vallankeskittämiseen tavalla, joka istuu huonosti demokratiaan ja läheisyysperiaatteeseen sekä johtaisi tarpeettomaan vastakkainasetteluun ja viiveisiin hankkeiden luvittamisessa ja toteuttamisessa. Elinkeinojen kehittämistä (ml maaseutu), kaavoitusta ja liikennettä sekä aluekehittämisrahoitusta ei pidä irrottaa ympäristönsuojelusta. Kun ne ovat saman hallinnon vastuulla, voidaan kestävä kehitys parhaiten edistää myös yhteistyössä kuntien ja maakunnan yritysten sekä muiden toimijoiden kanssa. Maakunnilla tulee olla tulevaisuudessa päätösvalta maakuntien järjestämistä tehtävien suhteen sekä niiden rahoituksen ohjauksessa. Se, että jokainen maakunta on jatkossa myös EU-varojen samoin kuin kansallisten kehittämisrahojen ns. välittävä toimielin on tärkeää. Kokemusten perusteella maakuntien ja niiden alueilla olevien ELY- keskusten yhteinen näkemys ei ole aina riittänyt mm. investointien ohjaukseen tapauksissa, joissa ELY-keskusten toimivaltaa on keskitetty. Maakuntien tulee saada oikeus ottaa hoitaakseen myös muita kuin listassa määritellyjä tehtäviä. Maakunnilla tulee olla vapaa sopimusoikeus alueen kuntien kanssa, mikäli yhdenmukaiset päätökset maakunnallisesti hoidettavista tehtävistä syntyvät. Etelä-Karjalassa halutaan siirtää maakunnan järjestettäväksi

jo nyt maakunnallisesti toimiva toisen asteen ammatillinen koulutus. Tällöin ei enää tarvittaisi erillistä kuntayhtymää tätä tehtävää varten. Maakunnan tehtäviin tulee sisältyä myös ELY-keskusten I-vastuualueen tehtävät Trafille siirrettäviä valvontatehtäviä lukuun ottamatta. Maakunnan tulee toimia alueellisena liikenneviranomaisena, joka kehittää maakunnan liikennejärjestelmää palveluna. Alueellinen tienpito tulee olla maakuntien tehtävänä, kuten lakiesityksessä esitetäänkin. Sitä tulee hoitaa yhdessä useamman maakunnan voimin. Maakunnille tulee myös siirtää se osuus tieverkon omistuksesta, jonka hoidosta ne vastaavat. Saimaan alueen näkökulmasta myös syväväylän ja kanavan sekä patojen toimivuus on tärkeää. Toimivallan ja vastuunjako maakuntien ja valtion tulisi selkiyttää myös näissä tehtävissä. Ympäristöterveydenhuollon lisäksi ympäristönsuojelun tehtäviä tulisi olla mahdollisuus hoitaa maakunnallisesti, mistä olisi säädettävä kuten rakennusvalvonnasta on säädetty, kuitenkin ilman ehdotonta kaikkien maakunnan kuntien osanottoa. Rakennusvalvonnan tehtävää tulee voida hoitaa maakuntatasolla, mikäli vain osa maakunnan kunnista niin toivoo. Nykyinen esitys kaikkien mukanaolosta on liian tiukka, koska koko maakunnan on toimittava yhdellä tavalla. Pelastustoimi ja ensihoito tulee järjestää jatkossakin samalla alueella eli maakuntien tasolla, jotta perustason palvelujen yhteys ja yhteiskehittäminen varmistetaan. Etelä-Karjalan maakunta on pitkä ja laaja ja väestö ikääntyy, joten pelastustoimen palvelujen suunnittelu ja varmistaminen vaativat erityishuomiota. Etelä-Karjalassa on lisäksi laajan päivystysvastuun sairaala, joten ensihoidon yhteys korostuu entisestään sosiaali- ja terveyspalveluissa. Sen järjestäminen ei saa etäännyä maakunnasta. Pelastustoimessakin laajempaa palvelujen tuottamis pohjaa vaativista tehtävistä maakunnat voivat sopia keskinäisin sopimuksin ilman muutoksia maakuntatason järjestämistä vastuussa. Laissa voisi olla jo määritelty näitä keskitettäviä tehtäviä. Lisäksi varautumisen tehtäviä niin ELY:stä kuin pelastuslaitoksista on hyvä koota maakuntiin, jotka toteuttavat jatkossa monia muitakin yhteisiä rajapintapalveluja kuntien kanssa (hyvinvointi, perusopetus). Maakuntien vastuu aluekehityksestä perustuu laaja-alaiseen, poikkihallinnolliseen strategia- ja tulevaisuustyöhön ja sen toimeenpanoon kuntien, valtion, oppilaitosten ja muiden sidosryhmien kanssa. Kasvupalvelut ovat väline aluekehitystehtävän toteuttamiseksi ja siinä tarvitaan työnjaon tarkentamista kuntien ja maakuntien kesken, eikä yhteistyötä saa hankaloittaa laeilla. Yrityspalveluiden kilpailuttaminen ei saisi olla este maakunnan kasvupalveluiden ja kaupunkivetoisten yrityspalveluiden yhteistyölle tulevaisuudessa, koska elinvoiman kehittämiseksi tarvitaan edelleen niin maakuntien kuin kuntien työpanosta. Työllisyyspalvelujen kokoaminen maakuntaan on erittäin hyvä asia, koska toimijakenttä on moniulotteinen ja asiakkaan etu edellyttää palvelujen yhteensovittamista. Kokoamistehtävä ja yhtiöittäminen vaativat kuitenkin siirtymäaika, joka tulee huomioida lainsäädännössä, jotta tehtävien määrittelyt ja yritysten valmiudet ovat maakunnissa kohdillaan. Resurssien yhteiskäyttö ja tehokas työnjako ovat uudistuksen etu. Lainsäädännössä kuntien ja maakuntien tehtävät on kuitenkin tärkeää määrittellä selkeästi. Metsä- ja biotalous ovat useimpien maakuntien elinkeinojen ja maaseudun kehittämisessä keskeisessä roolissa. Siksi tuntuisi johdonmukaiselta, että metsätalouden viranomaistyönä hoidettavat edistämisen- ja kehittämistehtävät, jotka nykyisin on organisoitu yhden valtakunnallisen Metsäkeskuksen ja sen alueellisten toimipisteiden kautta, hoidettaisiin jatkossa siellä missä on muutoinkin vastuu, toimivalta ja resurssit elinkeinojen edistämisestä ja maaseudun kehittämisestä eli maakunnissa. Metsä on tärkein maakuntien luonnonvara, josta huolehtiminen olisi luonteva osa maakunnan aluekehitysvastuuta. Etelä-Karjalan liitto esittää, että maa- ja metsätalousministeriö käynnistää valmistelun, jossa selvitetään Metsäkeskuksen tehtävien ja resurssien pääosan siirto maakuntiin. Samalla tulisi selvittää myös valtakunnallisen Riistakeskuksen toimintojen järjestäminen osana maakuntahallintoa. Hyvinvointiin liittyvien palvelujen kokoaminen maakuntaan yhdessä kasvupalvelujen sekä elinvoima- ja pelastustoimen kanssa on hyvä asia. Työnjaot ja yhteistyö sovitaan paikallisesti maakunnan ja kuntien kesken. Maakunnan kokonaisvastuu asukkaiden hyvinvoinnista edellyttää ajantasaista tietoa siitä kuinka ja mitä palveluja asukkaat käyttävät. Hyvinvointikokonaisuudesta vastaaminen edellyttää merkittävää tietotuotantoa sekä tiedonkäyttöä, jota maakunnan sisällä eikä tuottajien välillä saisi liikaa rajoittaa. Tämän vuoksi tietosuojakäytäntöjen tarkastelu ja osin myös uudelleenarviointi uudessa tilanteessa on merkittävä valtion tehtävä. Sopimusvapauden tulee olla maakuntien perusoikeus niin toisten maakuntien, yritysten kuin kuntienkin kanssa. Yhteistyökumppaneina tulee voida olla myös vain osa maakunnan kunnista. Maakunnan tulee voida jatkaa kansainvälisten tehtävien hoitamista ja edistää mm. Team Finland-tyyppisiä vienninedistämistehtäviä maakunnan yrityksille sekä huolehtia rajayhteistyöohjelmiin liittyvistä tehtävistä. Jokaisen maakunnan tulee olla ns. välittävä EU-varojen toimiin (rakenne- ja maaseuturahastot).

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

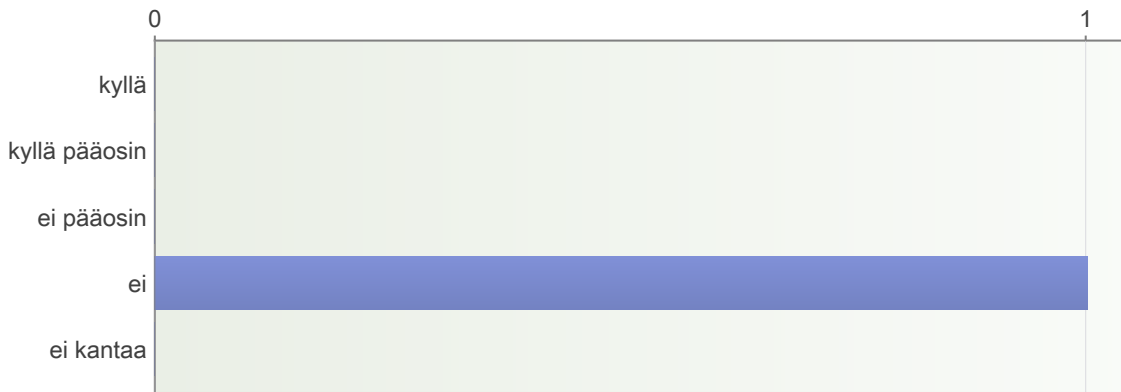

Avoimet vastaukset: kyllä

- Lainsäädäntö huomioi osallisuuden laajasti ja kattavasti sekä antaa maakunnalle mahdollisuuden toimia asiassa. Valinnanvapauden vaikutukset osallisuuteen konkretisoituvat vasta myöhemmin valmistuvan lainsäädännön myötä. Esitetyn johtamisrakenteen vuoksi järjestäjällä on kuitenkin haastava tehtävä osallistaa kuntalaisia omaan strategisen tason päätöksentekoonsa sekä valvoa samalla asukkaiden etua monituottajaisessa valinnanvapausmallissa. Etelä-Karjalan kokemusten mukaan sähköisten palveluiden kehittäminen on hyvin tärkeää palveluiden käyttäjien näkökulmasta ja sitä tulee painottaa uudistuksen toteutuksessa erityisen voimakkaasti. Asukkaat haluavat osallistua demokraattisen päätöksenteon lisäksi tulevaisuudessa omien asioidensa hoitamiseen entistä vahvemmin myös palveluihin liittyen, mikä tulee mahdollistaa (vrt. sähköinen palvelu Hyvis.fi sekä hyvinvointikeskukset, joissa myös kolmas sektori mukana palveluiden tuotannossa ja hyvinvoinnin tuessa). Paikallinen rakenne on jo olemassa kaupunki- ja kuntatasolla, joten sen pohjalta rakennetaan maakunnan osallisuusmallia hyvässä yhteistyössä Etelä-Karjalassa. Maakunnallisten vaikuttamistoimielimien koostaminen kuntien edustajista varmistaa yhteyden palvelujen tarkasteluun myös kuntatasolla. Kunkin kunnan ja maakunnan kumppanuutta edistäisi jatkuva, säännöllinen ja kokonaisvaltainen yhteistyötä koskeva neuvottelumenettely.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoimien näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

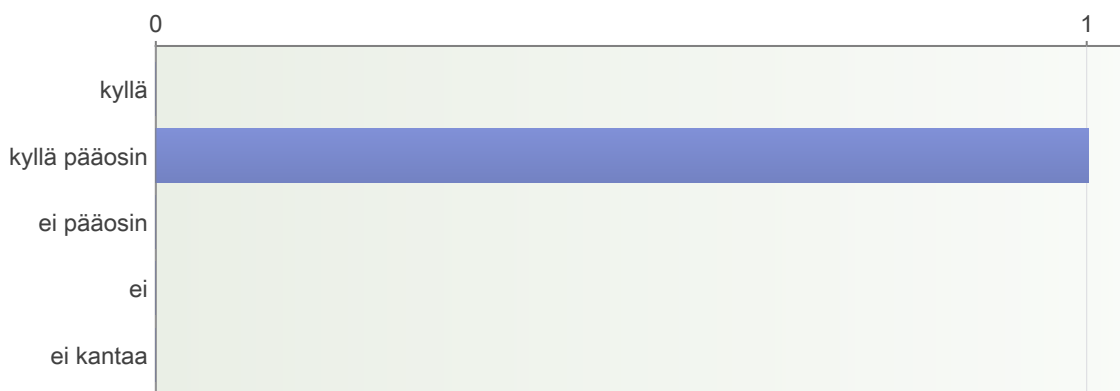

Avoimet vastaukset: ei

- Palvelulaitos esitettyssä muodossaan ei ole toimiva ratkaisu johtamis- ja organisointimuotona ja siksi se tulisi pakollisena poistaa lakiesityksestä. Johtamisrakenteen tulee olla yksinkertainen ja esityksessä malli on liian monimutkainen sekä kansallisesti pitkälle yhdenmukaistettu ja määritelty. Itsenäistä oikeushenkilöä maakunnan sisään ei tarvita edes järjestäjä – tuottaja- mallin perusteella, koska eriyttäminen voidaan tehdä muilla keinoin. Etelä-Karjalassa palvelulaitoksen ei koeta tuottavan lisäarvoa, mutta se kuitenkin lisää kuluja ja hallintoa. Uudistus ei saisi vaarantaa yhtenäisiä asiakasprosesseja eikä muutoksen kokonaisjohtamista, jotta toteutus onnistuu ja uudistuksen tavoitteet saavutetaan. Maakunnassa tulee olla selkeä linjaorganisaatio. Palvelulaitos esitettyssä muodossaan epäselvä ja tarpeeton hallinnon taso. Palvelulaitoksen rooli on selvästi syntynyt sote- järjestämiskeskustelun tuloksena, mutta muiden palveluiden suhde siihen (vrt. ELY tai TE-toimistot) ei ole selvä. Malli edellyttää vahvaa resursointia myös järjestäjälle sekä toiminnan jakamista myös muiden kuin sote-palveluiden osalta. Järjestäjä- tuottaja- mallia voidaan hyödyntää maakunnissa ilman eriytettyä palvelulaitos-rakennetta. Etelä-Karjalan sote- palveluiden jakaminen esitettyihin eri toimijoihin vaatisi nykyiseen tilanteeseen nähden hallinnollista lisäresursointia. Palvelulaitos on ongelmallinen maakunnan johtamisen näkökulmasta. Maakunnan palvelulaitos vastaa maakunnan palvelutuotannosta ja sen talouden, resurssien sekä asiantuntemuksen perusteella muodostuva valta on erittäin merkittävä verrattuna maakuntahallitukseen ja sen alaisiin viranhaltijoihin eli palveluiden järjestäjään. Tämä on kokemuspohjaisesti (vrt. kaupungit kuten Oulu, Hämeenlinna, Tampere) tilaaja- tuottaja –mallissa voinut muodostua ongelmalliseksi, sillä tilaajasta tulee helposti vain kevyt kokonaisuuden suunnittelija ja toiminnan johtaminen keskittyy palvelulaitokseen. Lisäksi palvelulaitoksen rooli suhteessa muihin palveluihin toteuttaviin organisaatioihin ja niiden ohjaukseen on merkittävä. Johtamisen kannalta selkeintä olisi, että palveluja tuotettaisiin useammasta maakunnan suorassa omistuksessa olevasta yhtiöstä tai laitoksesta, joiden toimintaa johdetaan maakunnan tasolla, eikä erillisen yhden palvelulaitoksen sisällä. Palvelulaitoksen koko etenkin alkuvaiheessa olisi erittäin suuri ja monialainen ja osa palveluista ei lainkaan sovellu tähän esitettyyn malliin (vrt. maaseutuhallinnon maksajavirastotoiminta). Julkisia palveluja (viranomaispalvelut, oma tuotanto) tuottava palvelulaitos itsenäisenä oikeushenkilönä ilman luottamushenkilöohjausta on erittäin poikkeuksellinen organisaatio. Esimerkiksi muita esitettyssä johtamisjärjestelmässä olevia organisaatioita (ml. yhtiöt) voidaan kuitenkin johtaa luottamushenkilöiden toimesta. Mikä tekee tästä oman tuotannon kokonaisuudesta niin erityisen, että se ei ole mahdollista? Eksoten kokemus on, että luottamushenkilöjohtoon alaisuudessa on onnistuttu sekä tehostamaan että kehittämään toimintaa. Tämä malli ei ole demokratian kannalta paras ratkaisu.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Itsehallinnon näkökulmasta verotusoikeus maakunnille tulee olla tavoitteena maakuntalain säätämisen yhteydessä esimerkiksi siten, että selvitys alkaa keväällä 2017 ja verotusoikeus siirtyisi maakunnille viimeitään vuonna 2024 alkavalla maakuntavaltuustokaudella. Näin todellinen maakunnallinen itsehallinto syntyy tulevien vuosien aikana siirtymäajan jälkeen verotusoikeuden myötä. Maakunta saa rahoituksensa yleiskatteellisena, mikä on alkuvaiheessa hyvä asia. Talouden kriteerit mm. alijäämän kattamisesta, investoinneista, lainanotosta sekä tasapainokriteereistä ovat kuitenkin huomattavasti tiukemmat kuin esim. kunnilla tai kuntayhtymillä nykyisin. Taloudellisen ohjauksen näkökulmasta palvelulaitos tuo oman lisähaasteensa maakunnan sisälle, varsinkin kun se on itsenäinen oikeushenkilö ja viime kädessä mahdolliset taloustappiot ovat kuitenkin maakunnan vastuulla. Tästäkin syystä palvelulaitos tulisi poistaa itsenäisenä yksikkönä. Uudistuksessa rajoitetaan maakuntaa johtamisrakenteita, taloudenpitoa sekä rahoitusta koskevilla säädöksillä. Maakuntien tulisi samaan aikaan luoda järjestelmää, jossa yritykset voivat toimia sekä luoda maakuntien omasta toiminnasta yritystoimintaa kilpailutuksen alaisissa toiminnoissaan valinnanvapaudesta johtuen. Valinnanvapauden vaikutukset rahoituksen maakunnan sisäiseen ohjaukseen ovat vielä avoimia. Muutos vaatii ehdottomasti ehdotettua laajempaa päätösvaltaa omassa taloudenpidossa sekä erityistä huolellisuutta markkinaehtoiseen toimintaan siirtymisessä. Mikäli maakunnat epäonnistuvat tässä tehtävässä, on mahdollista, että uuteen tilanteeseen ei olla valmiita maakunnissa eikä alueen yrityksissä, mikä vaikuttaa merkittävästi maakunnan taloudelliseen hyvinvointiin. Pelastuslaitoksen rahoitusmallin tarveperusteet ovat määrittelemättä – riskit tulisi huomioida myös maakunnan kokonaisrahoituksessa. Etelä-Karjalan menot ko. palveluun ovat korkeammat kuin monessa muussa maakunnassa asukaslukuun suhteutettuna. Maakunnassa on merkittäviä riskejä mm. liikenteen, suurteollisuuden, vaarallisten kuljetusten sekä raja-alueen vuoksi. Tämän lisäksi alueella riskiä lisäävät laaja maakunta ja ikääntyvän väestön palvelutason turvaaminen. Nämä riskitekijät tulee huomioida rahoitusperusteissa, jotta pelastustoimen rahoitusta ei jouduta varaamaan maakunnan yleiskatteellisesta rahoituksesta muita maakuntia enemmän esim. sote-rahoituksen kustannuksella.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Vastaajien määrä: 1

- Kunkin maakunnan tulee käydä omat neuvottelunsa valtion kanssa. Maakunnan ja valtion välisen neuvottelumenettelyn tulee olla selkeä kokonaisuus, jossa mukana ovat eri ministeriöiden asiat.
 - Kokonaisvaltainen tiedontarve on merkittävä, joten eri tietolähteiden yhdistämisen tulee olla mahdollista maakuntatasolla. Esteet tälle tulee poistaa mm. tietosuojalainsäädännöstä. Eksoten kokemuksen perusteella yhtenäinen rakennekaan ei tällä hetkellä takaa automaattisesti tiedon hyödyntämistä kokonaisuuden johtamiseen.
 - Maakuntien ja kuntien välille on nyt tehty merkittävä ”pesäero”, mutta yhteistyön tulee olla mahdollista ja suotavaa maakunnassa määritellyllä tavalla. Esiitetty valtuustokausittainen neuvottelumenettely ei ole riittävä. Maakuntien ja kuntien voitava sopia itse muista menettelyistä. Mm. työllisyys, elinkeinopalvelut, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä asukkaiden osallisuus vaativat yhteistyötä. Etelä-Karjalassa on kokemusta mm. hyvinvoinnin edistämisestä ja kuntoutuspalveluista Eksoten ja kuntien yhteistyössä. Sopimisen tarvetta ja prosessien yhteissuunnittelua ilmenee jatkossakin.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

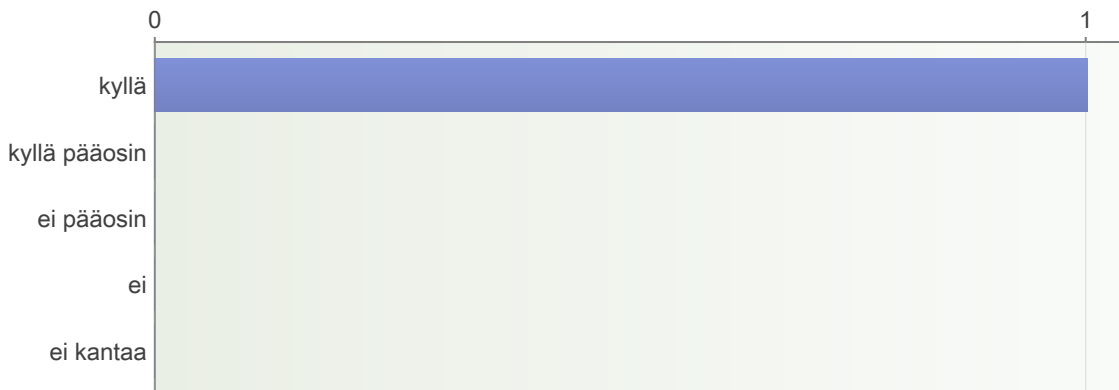

Avoimet vastaukset: kyllä

- Etelä-Karjalassa palvelut on suunniteltu koko maakunnan eli 9 kunnan alueella juuri näiden periaatteiden mukaisesti ja keskitettyjen palvelujen ohjausmekanismi on ollut selkeä kuntayhtymämallissa. Etelä-Karjalassa yhteistyötä ja palvelujen toteuttamistapoja on uudistettu mm. liikkuvien palveluiden, digitaalisten palvelujen sekä hyvinvointikeskusten avulla kunnissa. Lisäksi sairaalan yhteyteen on keskitetty asiakasasiointia siten, että palvelutarpeen mukaan asukkaita ohjataan kulloinkin tarpeelliseen hoitomuotoon ns. matalan kynnyksen periaatteella esimerkiksi psykososiaalisten palvelujen tai lasten ja nuorten palveluissa. Saatavuuteen liittyvää tutkimusta, kriteeristöä ja arviointia on hyvä toteuttaa myös valtakunnallisella tasolla jatkossa. Palvelujen saatavuus- käsitteenä monimuotoistuu ja mm. digitaalisten palvelujen kehitystyötä on tarvetta jatkaa. Ensihoidon näkökulmasta palvelujen saatavuudesta vastuun on oltava jatkossakin maakunnalla. Etelä-Karjalassa toimintamallia on kehitetty Eksoten ja pelastuslaitoksen kanssa jatkuvan yhteistyön ja työnjaon kehittämiseksi. Tätä tuloksellista yhteistyötä tulee voida jatkaa maakuntatasolla.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

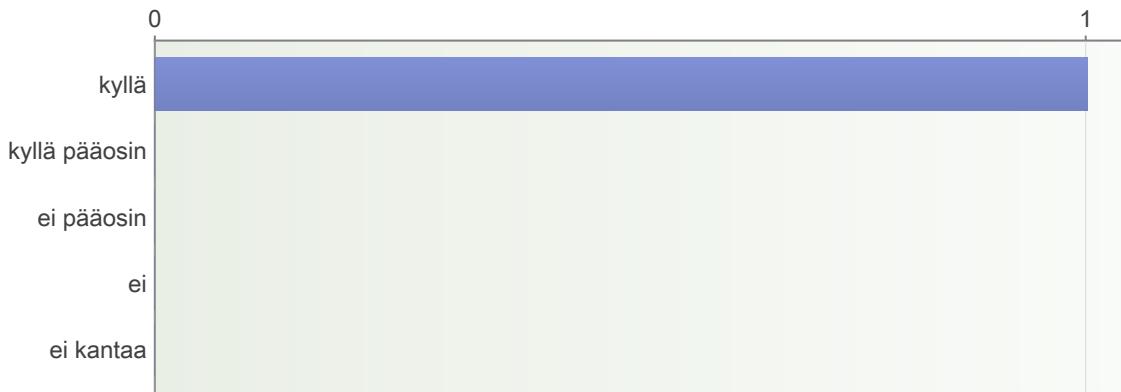

Avoimet vastaukset: kyllä

- Sopimuksen sitovuus on perusteltua yhteistyöalueen tavoitteiden näkökulmasta eri maakuntien kesken. Valtioneuvoston valta yli sitovan sopimuksen taasen ei ole perusteltua. Etelä-Karjala kuuluu HUSin erityisvastuualueeseen, mikä huolestuttaa väestön painoarvojen ja rahoituksen näkökulmasta. HUS-alueen valtakunnalliset tehtävät eivät saa vaikuttaa alueen muiden maakuntien rahoitukseen muusta Suomesta poikkeavasti. Yhteistyösopimuksesta säädettäessä tulee huomioida se, että kaikilla kumppaneilla on vastuunsa ja yhteistä on palvelujen integraatio asiakkaiden näkökulmasta. Muiden maakuntien vastuulle määritellään rahoitusta sekä palveluyhteistyötä. Yhteistoiminta-alueen vastuumaakunnalle tulee määritellä laajempaa vastuuta kehittämisestä ja koulutuksesta, jotta osaavan työvoiman saatavuus varmistetaan ja resursoinnin sekä toiminnan kehittämisen edellytykset ovat olemassa kaikilla alueen sairaaloilla.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

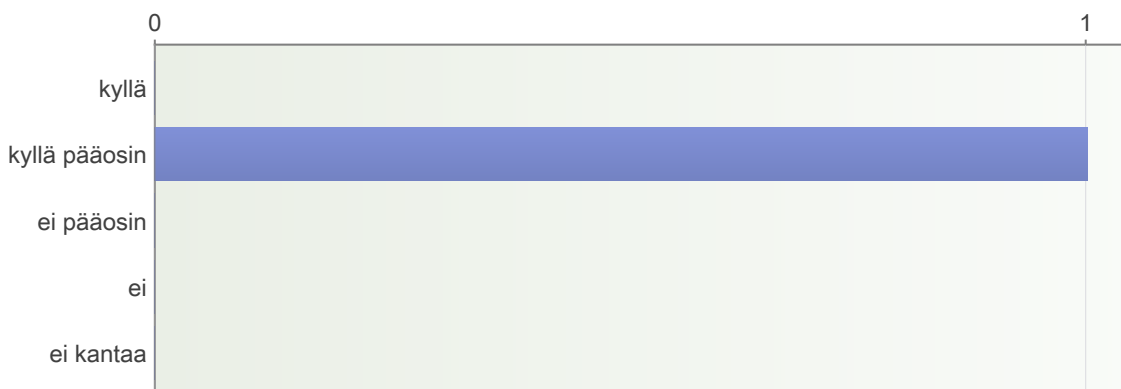

Avoimet vastaukset: kyllä

- Vahvan järjestäjän eli maakunnan vastuu ja valta varmistavat integraation ohjaamisen ja se on takeena integraation toteutumisesta. Järjestäjän ja tuottajan erottaminen edellyttää maakunnan luottamusmies- ja virkamiesjohdolta osaamista, jotta ohjausta voidaan toteuttaa tavoitteiden mukaisesti. Tähän osaamiseen tulee satsata sekä valtakunnallisesti että maakunnallisesti. Esitetyt lakipykälät kuvaavat uudenlaisia vastuita palvelujen tuottajille mm. asiakastiedon näkökulmasta. Integraation toteuttaminen edellyttää johtamisrakenteiden muutoksen lisäksi myös toiminta- ja prosessitietoa (ml. hoitoketjut) yksityiskohtaisen asiakastiedon lisäksi. Maakunnalla tulee olla näkemys asukkaiden tarpeista ja palveluista laajemmin, jotta se voi arvioida asiakasprosesseja tai integraation onnistumista. Järjestäjän valta määrittelijänä ja valvojana jää liian ohueksi ilman tarpeellista tietoa, ja siksi tuottajien tulee tallettaa yhteisiin järjestelmiin laajemmatkin tiedot, jotta potilasketjun kokonaishallinta on mahdollista.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystaloudissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

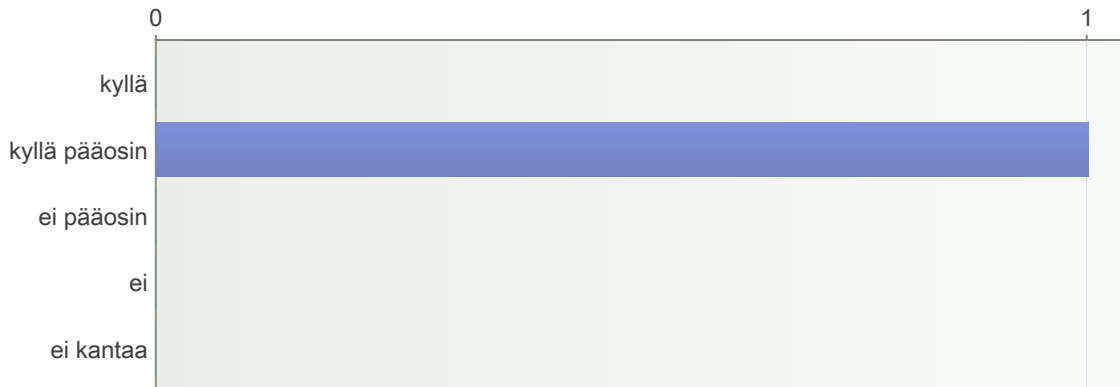
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Rahoituksen siirtyessä valtiolle on valvonta perusteltua. Toisaalta maakunnalla on järjestämisvastuu, joten valvojan tulee ottaa huomioon tämä rooli ja toimia yhteistyössä maakuntien kanssa- ei ohi. Ohjauksen tulee perustua lainsäädäntöön eikä ministeriöiden hallinnollisiin päätöksiin esimerkiksi ICT-järjestelmiin liittyen.

Maakuntien omistamien tytäryhtiöiden investointien rajoittaminen ei ole toimiva periaate kilpailuneutraliteetin näkökulmasta.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

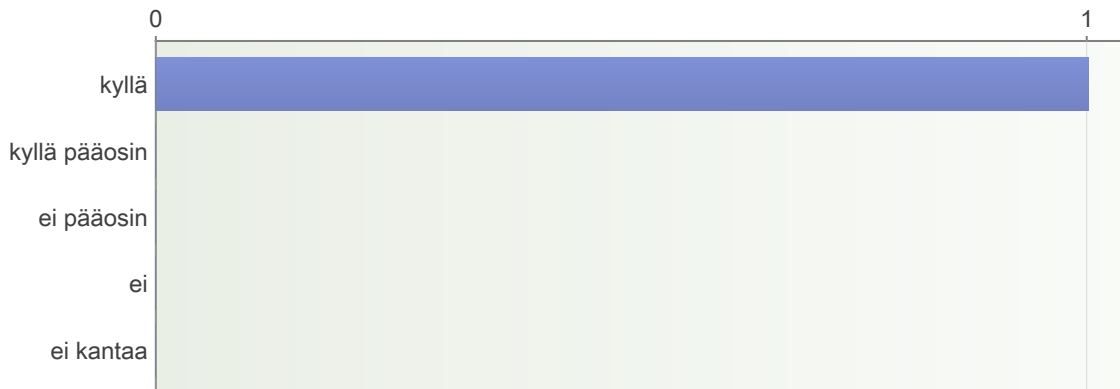

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Valinnanvapaus edellyttää uudenlaista julkisten palveluiden organisointia eli oman palvelutuotannon tuomista avoimen kilpailutuksen piiriin. Tällä perusteella järjestäjän ja tuottajan erottaminen on tarpeellista, mutta palvelulaitokseen eriyttäminen esitetyllä tavalla ei ole tarkoituksenmukaista maakunnan johtamisen näkökulmasta. Eriyttämisen voi toteuttaa monella tavalla ja jokaisen maakunnan tulisi itse ratkaista sisäinen organisointinsa ja johtamismallinsa määrittelyssä raamissa. Maakunnan johtamisen mallin tulisi olla tehokas, joustava ja yksinkertainen, jotta tavoitteet saavutetaan. Esitetty mallin on liian kategorinen nyky muodossaan. Yksioikoinen sisäisen palvelulaitokseen eriyttäminen tai valtakunnallisesti keskitetty palvelukeskusmalli ei ole ehdoton edellytys tuotteistukselle ja toiminnan tehostamiselle sekä kehittämiselle, mistä Eksote on oiva osoitus. Kuntapuolella tilaajan ja tuottajan roolien erottamisesta on jo vuosien kokemus, mikä tulee huomioida uudistuksessa. Liian etäälle erotettu toimijasuhde jäykistää toimintaa. Lisäksi järjestäjän resursointi osaamisen ja voimavarojen näkökulmasta on olennaista, jotta malli voi toimia. Järjestäjän aliresursointi antaa automaattisesti liian suuren vallan palvelulaitokselle, etenkin kun sen asema tuottajana ja maakuntakonsernin palvelujen ohjaajana on hyvin merkittävä. Tästä on kokemusta myös vuonna 2009 voimaan tulleen PARAS-uudistuksen perusteella luotujen sote- yhteistoiminta-alueiden toiminnasta. Järjestäjän ja tuottajan eriyttäminen voi vaatia lisäresurssia hallintoon viranhaltijajohdon sekä sopimismenettelyjen lisääntymisen vuoksi. Esitetty johtamismalli vaatii muutenkin sopimusosaamisen vahvistamista ja lisäresursointia myös sen vuoksi.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Valinnanvapauslainsäädäntö on vielä lausunnonantohetkellä luonnosvaiheessa, mutta perusajatuksena valinnanvapauden lisääminen on hyvä asia. Tämä edellyttää samanlaisia toimintaperiaatteita kaikilta markkinoilla olevilta toimijoilta, joten yhtiöittäminen on sitä kautta edellytys ko. mallille. Myös palvelusetelin ja ns. henkilökohtaisen budjetoinnin käyttöönotolla olisi kuitenkin mahdollista saavuttaa haluttuja tavoitteita. Yhtiöittämiselle tulisi antaa erityisen perustellusta syystä pidempi siirtymäaika esim. vuoden 2022 loppuun saakka. Kunnallisen toiminnan siirtäminen yhtiömuotoiseksi onnistuu teknisesti, mutta toiminnallisesti tuotteistaminen ja markkinoilla toimiminen vaativat kouluttautumista ja muutostyötä organisaatioissa. Mikäli tälle ei anneta aikaa, eivät nämä yhtiöt välttämättä menesty markkinoilla, mikä lisää maakunnan toiminnallista ja taloudellista riskiä. Etelä-Karjalassa on kokemusta sote-palveluiden kokoamisesta maakunnan tasolla. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kehittämisen kannalta yhtiöittäminen ei ole ehdoton edellytys tehokkuuden tai innovatiivisuuden näkökulmasta, sillä hyötyjä on saavutettu merkittävästi nykymallillakin. Yrityksiä on Eksoten alueella perustettu lähinnä tukipalveluihin ja yritysten kanssa tehdään yhteistyötä mm. palveluasumisen sekä silmäklinikan osalta. Astettaisen palveluiden vertailtavuuden kehittäminen ja yritysmäiseen toimintaan siirtyminen on hyödyllistä. Tämäkin näkökulma on hyvä huomioida uudistuksessa. Järjestelmän taloudellinen ja laadullinen ohjaus on haaste tulevan maakunnan hallinnolle. Monitoimijainen tarjoajaverkko valinnanvapaus tilanteessa on toivottavaa ja toimintaedellytykset on maakunnassa luotava kaikenlaisille ja -kokoisille yrityksille. Yhteistä valmistelua ja lisätietoa valinnanvapauden ja yhtiöittämisen yksityiskohdista on saatava nopeasti, jotta maakuntien toimintaedellytykset turvataan.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Ei vastauksia.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

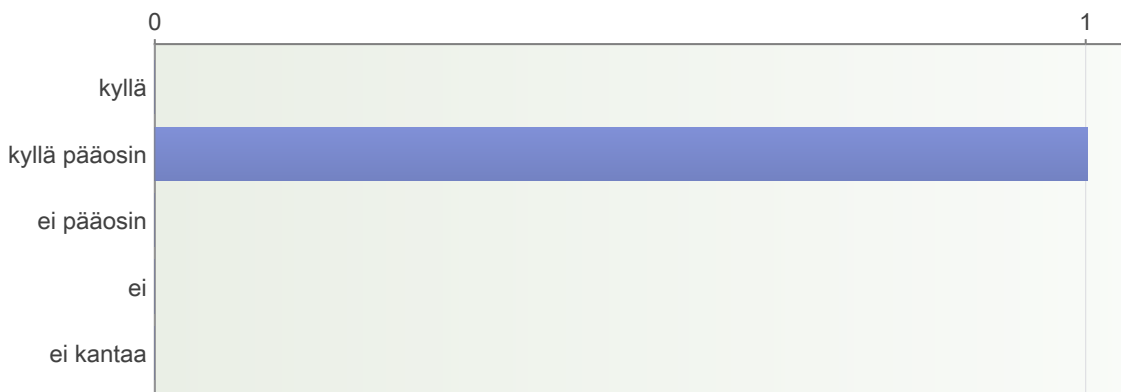
Ei vastauksia.

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väli aikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väli aikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

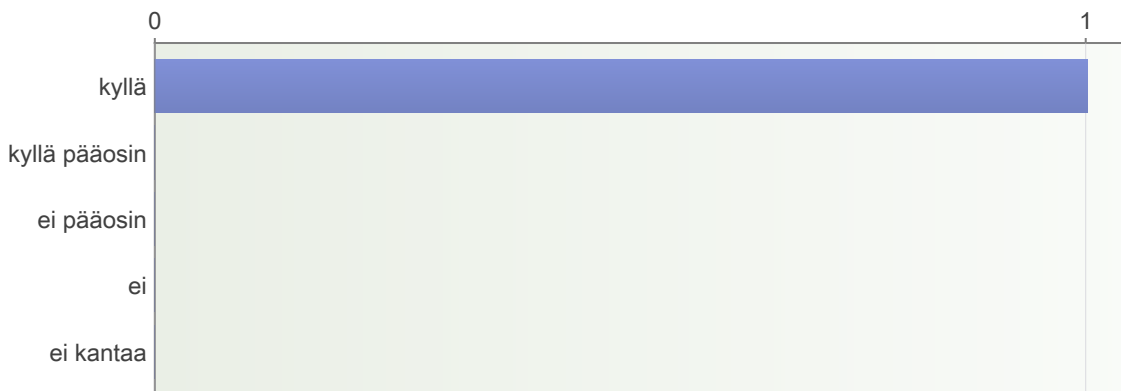

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Väli aikaishallinto ja siihen liittyvät valtuudet on määritelty pääosin riittävällä tasolla. Hyvää on, että maakunta voi itse päättää organisoinnista. Muutokseen tarvitaan kuitenkin myös poliittista ohjausta, jonka järjestämisestä maakunta voi itse päättää. Väli aikaishallinnon työntekijöiden kustannusten kattamisesta ei ole vielä tietoa. Maakuntaliitto voi tarvittaessa toimia väli aikaishallinnon juridisena työnantajana, mutta työ vaatii resursointia ja rahoitusta ja maakuntaa rahoittavat normaalisti vain omistajat eli kunnat. Valtion tulee siksi varautua kattamaan väli aikaishallinnon kulut.

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Ainoastaan tukipalveluratkaisut tuottavat ns. edelläkävijäalueille ongelmia (Etelä-Karjalassa Saita Oy ja Satu Oy) Mikäli tukipalveluja ei olisi yhtiötetty, siirtyisi henkilöstö käytetyn työaikansa perusteella maakuntaan. Useissa maakunnissa nämä palvelut on kuitenkin jo koottu ja yhtiötetty, mutta näiden yhtiöiden käsittelystä muutoksessa ei ole mitään tietoa. Edelläkävijämaakuntien tukipalveluyhtiöiden henkilöstö joutuu esityksessä epätasa-arvoiseen asemaan muuhun henkilökuntaan nähden.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Maakuntien aloittavan taseen varmistamiseksi kiinteistöjen hallinta on edullista esitetyllä mallilla. Vuokrasopimukset olisi hyvä tehdä kiinteinä enintään viideksi vuodeksi, koska valinnanvapaus voi aiheuttaa merkittäviä muutoksia myös maakunnan palvelutuotannossa ja sitä kautta tilantarpeessa. Etelä-Karjalassa on noudatettu Eksoten aikana kuvatun tyyppistä vuokrausmallia ja kokemukset ovat olleet hyviä. Kuntien rooli omaisuuden luovuttajina sekä vuokraisäntinä on muutoksessa jatkossa kuitenkin hankala, sillä tähän saakka omaisuuteen tehdyt investoinnit ovat hyödyttäneet usein menosäästöinä esimerkiksi tehokkaamman tilojen käytön ansiosta. Vaarana järjestelyssä on, että kuntien monivuotiset investoinnit jäävät edelleen katettaviksi kolmen vuoden vuokrasopimusajan jälkeen, mutta tulorahoitus jää puuttumaan. Ja maakunnan näkökulmasta kiinteistöjen perusparantamiset voivat jäädä siirtymäaikana tekemättä omaisuusjärjestelyjen riskien pienentämiseksi. Maakunnan palvelujen sekä terveiden ja toimivien tilojen vuoksi kuntien kompensointi on huomioitava muutoksessa, jotta omaisuuden siirto on hallittavissa kaikkien osapuolten näkökulmasta.

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Ei vastauksia.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Maakuntien toiminnassa ennakkoinnin merkitys korostuu entisestään ja taloudellisen kantokyvyn sekä taloudellisen toimeliaisuuden kysymykset ovat keskeisiä maakunnan elinvoiman näkökulmasta. Uudistuksen valmistelumateriaalien tai esityksen perusteella ei ole mahdollista arvioida maakunnan tai yksittäisten kuntien taloudellisia mahdollisuuksia selvitä velvoitteistaan tulevina vuosina. Maakunnan ja kuntien asukkaat ovat samoja ja heidän verovaroidensa kustannetaan molempien toimijoiden palveluita. Veroprosenttien rajoittaminen on perusteltua asukkaiden näkökulmasta, jotta verotus ei kokonaisuudessaan nouse, mutta samalla se rajoittaa kuntien päätösvaltaa omasta taloudestaan ja kykyä hallita talouttaan.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Kunnilla on vuosien kokemus toiminnan muuttamisesta yhtiömuotoiseksi ja se edellyttää palvelujen tuotteistusta, toimintatapojen uudistamista sekä henkilöstön merkittävää muutoskoulutusta ja tehtävämuutoksia. 31.12.2020 mennessä on siihen nähden erittäin lyhyt aika varsinkin, kun yhtiöiden tulee pärjätä kilpailussa yksityisten markkinoilla jo toimivien yritysten kanssa. Näillä yrityksillä on tuotteistuksessa ja palvelutoiminnassaan vuosien etumatka kuntien sekä paikallisten pienyritysten suhteen. Maakunnan on valmisteltava yhteismitalliset palveluperiaatteet ja –vaatimukset eri toimijoille, jotta valinnanvapausmalli voi käynnistyä. Siirtymäaika palvelujen osalta tulisi olla siten liukuva ja toteutuksen takaraja olisi viimeistään 31.12.2022.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Vastaajien määrä: 1

- Kuntien ja sairaanhoitopiirien tukipalvelut on järjestetty tänä päivänä monilla alueilla seudullisesti, maakunnallisesti tai valtakunnallisesti (esim. KL- Kuntahankinnat). Esitetty lakiluonnos ei ota kantaa näihin toimintoihin erikseen vaan esittää valtion keskitettyä järjestelmää ict-palveluihin, talous- ja henkilöstöhallintoon, kiinteistöihin sekä hankintoihin. Näillä laeilla ei voida muuttaa yhtiömuotoista toimintaa, mutta mahdollistava neuvottelumenettely kuntien kanssa tai muu tapa reagoida asian olemassaoloon toisi luottamusta muutosprosessiin. Epävarmuus työntekijöiden keskuudessa voi vaarantaa palvelujan tuottamisen siirtymäaikana.
- Nykyisillä keskittämisjärjestelyillä on saavutettu selkeitä hyötyjä Etelä-Karjalassa sekä taloudellisesta että laadullisesta näkökulmasta. Uudistus ei huomioi tätä merkittävää alueellista työtä, johon on käytetty vuosien työpanos sekä verorahoitusta. Näistä rakenteista olisi kuitenkin mahdollista jatkaa kehitystä yhteisiin järjestelmiin edullisemmin kustannuksin ja palveluja vähemmän häiriten.
- Olennaisinta uuden hallintojärjestelmän johtamisessa niin valtakunnan kuin maakunnan tasolla on, että johtamisen tueksi tarvittava tieto saadaan raportoitua yhdenmukaisesti ja tukipalvelut hoidettua tehokkaasti. Näiden asioiden mukaiseen kehittämiseen tulisi keskittyä mieluummin kuin perusrakenteiden uudelleentekemiseen, jotta pääsemme nopeammin tehostamaan toimintaa. Yhtenäinen rakenne Etelä-Karjalassa on osittain mahdollistanut tiedon hyötykäytön prosessien johtamisessa.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Rahoituksen kokoaminen yhteen palveluiden osalta on tarkoituksenmukaista. Etelä-Karjalassa on todettu rakenteellisen muutoksen myötä toiminnan tehostumista, kun koko palveluketjua on voitu tarkastella kokonaisuutena. Rahoitusta on voitu ohjata alueen tarpeen mukaan ja sitä muutoksessa edellytetään jatkossakin. Maakunnan itsenäinen rahoitusvastuu tulee olla tavoitteena jatkossa. Siihen liittyy myös itsenäinen päätösvalta toiminnan rakenteista ja toimintatavoista, joten tässä vaiheessa ratkaisu on hyväksyttävä, mutta tulevaisuudessa vastuu rahoituksesta tulisi siirtyä maakunnille verotusoikeuden myötä.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Itsehallinnon kannalta verotusoikeuden säätäminen maakunnille toisi paremmat mahdollisuudet hallita omaa talouttaan. Valtion yleiskatteellisen valtionosuuden tasosta riippuu se kyetäänkö tehtävien ja talouden tasapainosta huolehtimaan.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

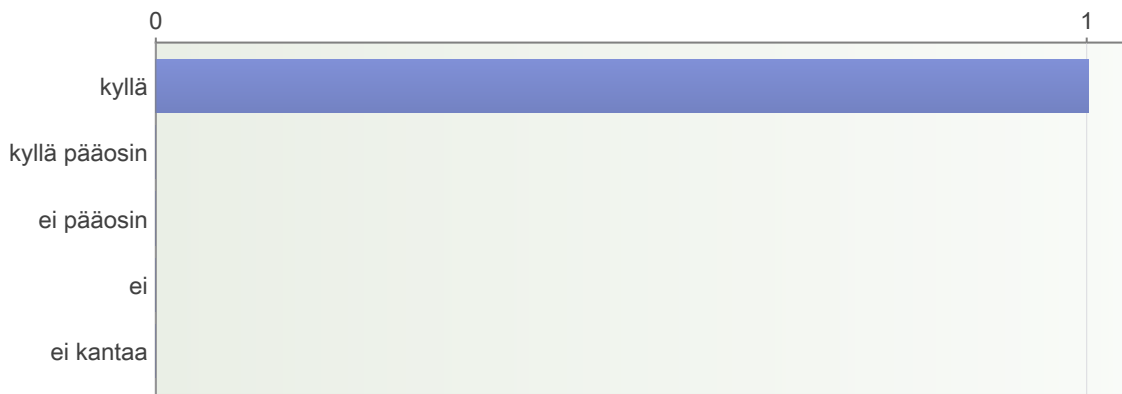

Avoimet vastaukset: kyllä

- Lähtökohtaisesti rahoitusperusteet ovat hyväksyttäviä, vaikka valinnanvapauden vaikutuksista ei voi tehdä vielä arviota asian ollessa kesken. Hyte- tekijän laskenta on erittäin monimutkainen suhteessa sen vähäiseen painoarvoon. Pelastustoimen rahoituksessa tulee arvioida myös palvelun tarvetekijöitä. Etelä-Karjalassa väestöpohjainen rahoitus jättäisi huomioimatta merkittävät mm. riskit liikenteen ja raja-alueiden sekä laajan harvan asutuksen vuoksi. Näitä riskejä ei voi kattaa yleiskatteellisen rahoituksen kautta, koska silloin rahoitus vähenisi suhteessa mm. sosiaali- ja terveydenhuollosta.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Kyllä, joskaan asiaa ei voi tarkkaan arvioida tietämättä yksityiskohtia rahoituksen kokonaismäärästä.

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena?

(erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

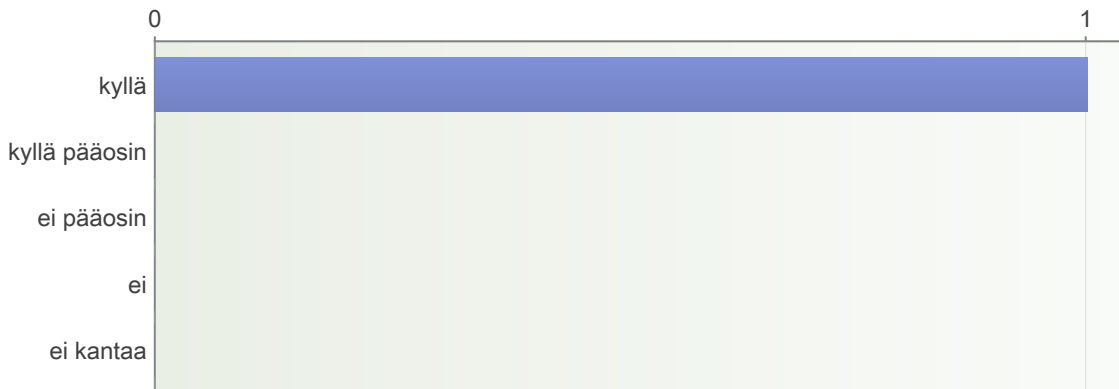
Avoimet vastaukset: kyllä

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Aiempiin lakiluonnoksiin nähden on erittäin hyvä, että tähän esitykseen on otettu mukaan tasausjärjestely, joka kestää useita vuosia. Tämä parantaa eri toimijoiden mahdollisuuksia selvittää uudistuksen aiheuttamista rahoitusmuutoksista. Näillä tiedoilla ei vielä voi arvioida selviytymistä tasausjärjestelyjen päättymisen jälkeen. Myös mm. omaisuusjärjestelyjen yksityiskohdat voivat heikentää kunnan taloudellista asemaa. Valtion on varmistettava, ettei esim. kriisikuntakriteerit toteudu näistä ulkoisista syistä johtuen.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

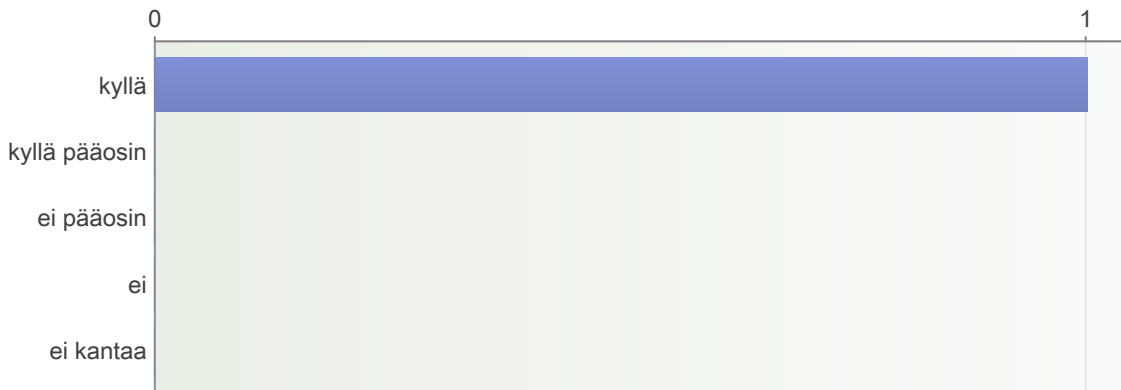
Avoimet vastaukset: kyllä

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Ei vastauksia.

38. 36. Pidättekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Maakuntien verotusoikeus tulee selvittää , jotta seuraavalla maakuntavaltuustokaudella uuden rahoitusjärjestelmän käyttöönotto olisi jo mahdollista.

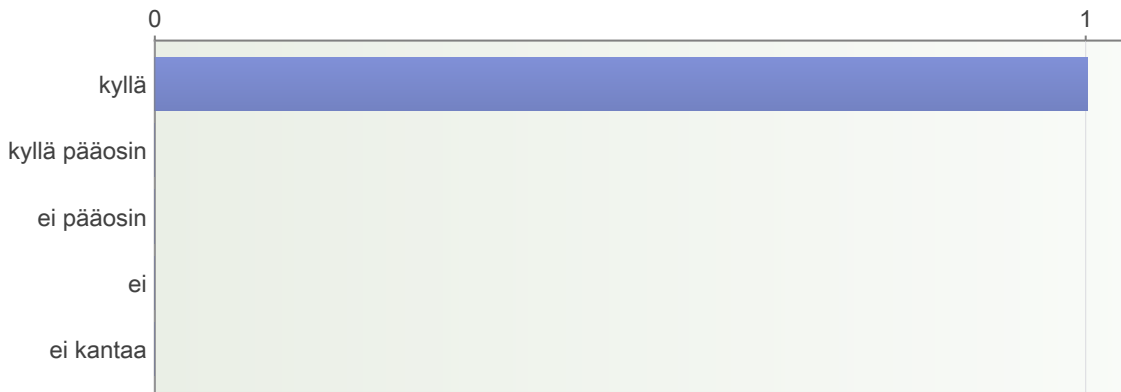
39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Vastaajien määrä: 1

- Varainsiirtoverotuksen huomiointi on tarpeen kuten aiemmissa rakennemuutoksissa eli ei veroseuraamuksia muutoksesta johtuen.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Henkilöstön siirtyminen uusien maakuntien palvelukseen tulee toteuttaa niin, että maakuntien perustamisen hetkellä muutoksen vaikutukset julkishallinnon työpaikkamäärien kehitykseen per maakunta ovat mahdollisimman neutraalit tai positiiviset. Keskeiset maakuntien tehtävät tulee hoitaa kuitenkin maakuntakohtaisesti. Ko. henkilöstön siirtyminen maakunnan palvelukseen myös fyysisesti on näissä tehtävissä tärkeää. Valtion työntekijöiden sopimusehdoista ja siirtymisestä on puhuttu vähän. Muutos lienee merkittävin heille sopimusehtojen näkökulmasta. Kuntien nykyisin yhtiöihin siirtämät tukipalveluosaajat tulee huomioida uudistuksessa siirtyvänä henkilöstönä, mikäli maakunta sen näkee hyväksi.

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Eläkejärjestelmän muutoksessa on huomioitu kunnallisten yhtiöiden kilpailutilanne markkinoilla, mikä on hyvä asia. Kuntatyövoiman siirtyminen yhtiöihin ei saa heikentää yhtiöiden kilpailuasemaa markkinoilla korkeampien kustannusten muodossa, koska muutoksen toteuttaminen vie merkittävästi resurssia itsessään ja verrattuna vapailta markkinoilla jo toimineisiin yrityksiin on ylimääräinen kustannus.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Ei vastauksia.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan liitto lakkaa ja toiminnot siirtyvät uudelle maakunnalle. Maakunnan vastuulla olevien aluekehityksen ja tulevien kasvupalvelujen sekä liikenne-, ympäristö-, maaseutu- ja aluesuunnittelutehtävien kokoaminen yhteen hallintoon vahvistavat maakuntien kehittämisedellytyksiä ja antavat mahdollisuuden suunnitella asiakaspalveluprosesseja laajempina kokonaisuuksina.

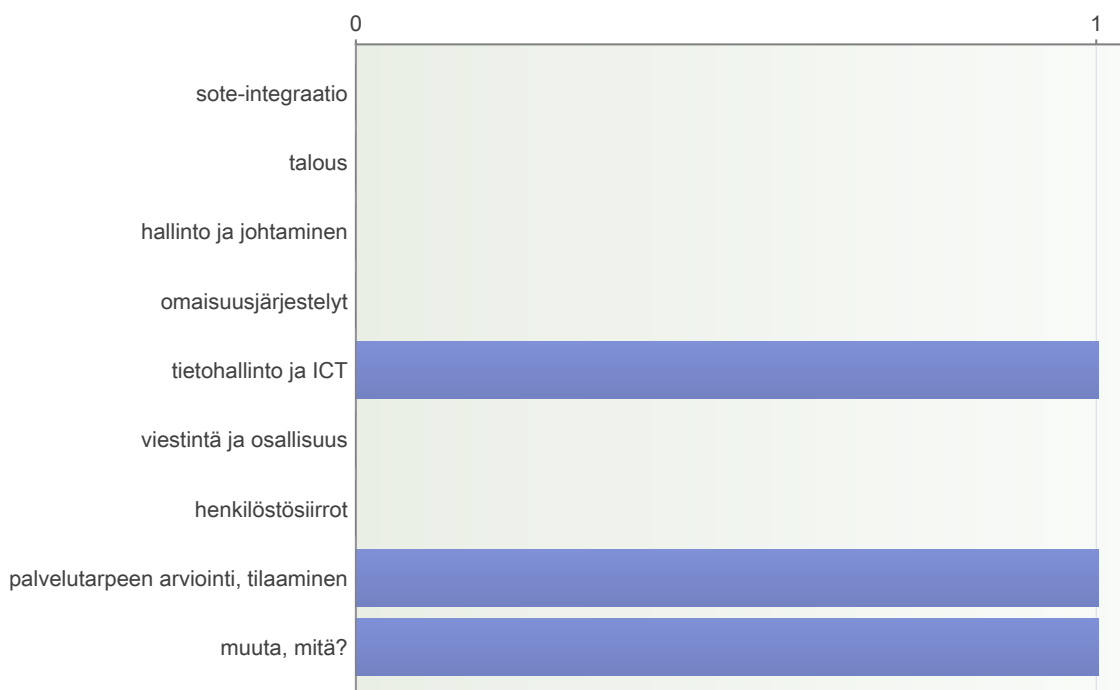
44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

- Tämä riippuu viime kädessä yleiskatteellisen valtionosuuden kokonaisuudesta. Alustavien laskelmien mukaan edellytykset kyllä olisivat, koska kokonaisrahoitus Etelä-Karjalalle olisi hiukan nykyistä suurempi. Yksityiskohtien ollessa osin avoinna taloudellisia edellytyksiä on lopullisesti vaikea arvioida. Maakuntalaki rajoittaa maakunnan taloudellista vapautta liiaksi. Talouden kriteerit mm. alijäämän kattamisesta, investoinneista, lainanotosta sekä tasapainokriteereistä ovat huomattavasti tiukemmat kuin esim. kunnilla tai kuntayhtymillä nykyisin. Taloudellisen ohjauksen näkökulmasta palvelulaitos tuo oman lisähaasteensa maakunnan sisälle, varsinkin kun se on itsenäinen oikeushenkilö ja viime kädessä mahdolliset taloustappiot ovat kuitenkin maakunnan vastuulla.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: muuta, mitä?

- Muutoksen tuki johtamisessa, tietohallinnon järjestäminen, palvelujen määrittely ja viitekehysten luonti valinnanvapauteen siirtyessä sekä talous- ja omaisuustietojen tarkastelut ja ennakointi ovat keskeisiä yhteisiä aiheita. Etelä-Karjalassa ei enää toteuteta sote- integraatiota vaan joudumme osin de-integraatioprosessiin, joten tilanteemme eroaa muista kuin Kainuusta tässä suhteessa.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- - Maakunnan liitto suhtautuu muutokseen positiivisesti ja toivoo sen toteutumista esitetyssä aikataulussa. Muutosesitykset perustuvat paikallisen tilanteen huomioimiseen sekä tulevan maakunnan toimintaedellytysten ja itsehallinnon turvaamiseen.
 - Maakunnan liitto on vastannut uudistuksen valmisteluvaiheen hallinnosta ja koordinaatiosta. Valmistelua on viivästyttänyt, että valtiolta maakunnille siirtyvät tehtävät ovat olleet osin auki. Kasvupalveluiden, tienpidon ja liikenneverkon, ympäristöpalvelujen, työllisyyspalvelujen yhtiöittämisen, valtakunnallisen LUOVA:n perustaminen jne. ovat näitä asioita. Tämä on hidastanut valmistelua myös muiden kokonaisuuksien osalta.
 - Etelä-Karjalassa on kuitenkin toimittu erittäin hyvässä yhteistyössä kaikkien toimijoiden kanssa ja lausunnon laadinnassa on huomioitu myös muiden näkemyksiä. Mm. sote- palveluiden yhtiöittämisessä voi olla yhdenmukaisuutta TE-palveluiden yksityisiin palveluihin. Ostopalvelukokemukset, markkinatilanne, yritysten ja virkamiesten valmiudet toimia yrityspohjalta puhuttavat myös näissä palveluissa. Joustavuutta ja siirtymäaikoja saatetaan tarvita.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- - maakuntien tehtäviin ELY-keskuksen y-vastuualueen tehtävät
 - pelastustoimen järjestämisvastuu jokaiselle maakunnalle
 - maakunnan oikeus toimia myös II asteen ammatillisen koulutuksen järjestäjänä kuntien niin päättäessä
 - pakollinen palvelulaitos pois